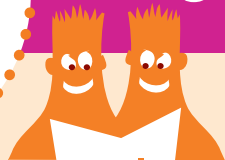

ZEG'S

over (mede)
zeggenschap

Zorg voor leven in vrijheid

samen lezen

Iedereen kan ergens over struikelen, van de fiets vallen of zich verbranden aan een oven. Het kan ook iedereen overkomen

dat je portemonnee wordt gestolen. Leven zonder risico dat er iets gebeurt, bestaat niet. Dat geldt ook voor mensen met een beperking die zorg en ondersteuning nodig hebben. Soms zijn de risico's voor hen zo groot dat we allerlei maatregelen bedenken om ongelukken te voorkomen. Maar door deze maatregelen hebben mensen minder vrijheid: het zijn 'vrijheid beperkende maatregelen'. Bijvoorbeeld maatregelen die ervoor zorgen dat iemand rustig wordt, niet meer alleen op stap gaat of niet meer kan vallen. Zijn deze maatregelen echt nodig? Of zijn er andere manieren om hier mee om te gaan?

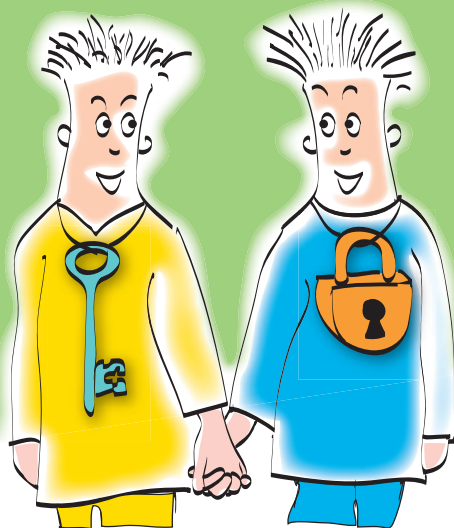
Het project 'Zorg voor leven in Vrijheid' gaat over het onderwerp 'vrijheid beperkende maatregelen'. Wat is dat? Wat is er nodig om vrijheid beperkende maatregelen te veranderen naar andere meer menswaardige oplossingen? En hoe kan de cliëntenraad hier over meepraten? In het project worden materialen en een handreiking ontwikkeld voor de cliëntenraad om over dit onderwerp te praten. Corry Aarnoutse is projectleider en vertelt hierover.

"Vrijheid gaat ook over dingen waar je niet zo gauw aan denkt. Bijvoorbeeld als je niet mag eten wat je wilt, waar je wilt en wanneer je wilt. Dat je je kamer niet uit kan omdat de deur 's avonds op slot gaat, of dat je niet naar een late voetbalwedstrijd mag kijken omdat de begeleiders al weg zijn."

Vrijheid beperkende maatregelen

Bij vrijheid beperkende maatregelen denken we al gauw aan vastbinden en opsluiten. Corry: "Dit zijn de meest duidelijke dingen. Dit soort voorbeelden komen ook in het nieuws. Een paar jaar geleden ging het over Brandon. Hij werd vastgebonden omdat hij onrustig was en een gevaar was voor zichzelf en zijn omgeving. Door dit nieuws is er onderzoek gedaan. Er is een rapport geschreven met ideeën hoe het ook anders kan."

veiligheid en vrijheid

ZEG'S

Pindakaas

Deze vrijheid beperkende maatregelen zijn toch goed bedoeld. Familie en begeleiders van mensen met een beperking willen hen hiermee een zo veilig mogelijke omgeving bieden. Corry: “Het is belangrijk om de omgeving van mensen met een beperking duidelijk te maken dat veilig leven niet altijd leven in vrijheid betekent. Je kunt met hen praten hoe het ook anders kan.”

“Bijvoorbeeld op een woongroep mag geen pindakaas meer zijn, omdat één bewoner daar allergisch voor is. Dit is een groepsregel, waardoor mensen die pindakaas lekker vinden, nooit meer pindakaas kunnen eten. Bij een gesprek hierover met ouders en begeleiders, kwam de oplossing van een ouder. Hij stelde voor kleine pakjes pindakaas te kopen. Zo kunnen bewoners die wel pindakaas willen, zelf een pakje pakken.”

Cliëntenraden

De cliëntenraad kan met alle cliënten van de zorginstelling (de achterban) en met bestuurders praten over het onderwerp veiligheid en vrijheid. En adviezen geven over vrijheid beperkende maatregelen. Corry: “Het kan voorkomen dat er veel vaste regels zijn in huis. Regels die voor iedereen gelden. Of dat anderen altijd bepalen wat er gaat gebeuren. Als bewoner raak je daar aan gewend. Je weet tenslotte niet

beter. De cliëntenraad kan aangeven dat de vrijheid van bewoners hierdoor beperkt is. En dat dit niet ‘gewoon’ is. Want leven in vrijheid is voor elk mens belangrijk. In de materialen die we ontwikkelen staan tips over hoe je met elkaar kan praten over vrijheid beperkende maatregelen. Hoe je die kunt herkennen en hoe je samen kunt nadenken over betere oplossingen voor veiligheid en vrijheid.”

Testen

De materialen voor de cliëntenraden worden op maat gemaakt en getest. Corry: “Ik ben met leden van cliëntenraden in gesprek gegaan om ideeën te verzamelen. En ik heb ook met verwantenraden gesproken. Samen hebben we gekeken naar waar je als cliëntenraad en verwantenraad tegen aan loopt. En wat je nodig hebt om samen met achterban en bestuur tot een goede oplossing te komen. De materialen die we maken, worden nu getoetst.”

Trainen

Een ander onderdeel van dit project is het trainen van coaches van cliëntenraden. Hoe ondersteun je de cliëntenraad bij het praten over het onderwerp veiligheid en vrijheid? Corry: “Deze trainingen worden gegeven door de steunpunten (mede)zeggenschap LSR en VraagRaak. Ook wordt er in december een bijeenkomst georganiseerd over dit onderwerp.”

Het project ‘Leven in vrijheid’ is een samenwerking van LOC Artemea, V&VN en Leder(in). Meer informatie over dit project bij Corry Aarnoutse, www.iederin.nl. Informatie over de trainingen en de landelijke bijeenkomst: Dickie van de Kaa, d.vandekaa@kansplus.nl.

